

En kvantitativ kartläggning över vuxnas tidigare upplevelser av sexualundervisning och sexualfostran

Christoffer Salo (41942)

Magistersavhandling i utvecklingspsykologi
Fakulteten för pedagogik och välfärdsstudier
Utbildningslinjen för socialvetenskaper
Handledare Johan Korhonen
Åbo Akademi, Vasa
Våren, 2023

Abstrakt

Christoffer Salo	2023
Arbetets titel	
En kvantitativ kartläggning över vuxnas tidigare upplevelser av sexualundervisning och sexualfostran	
Opublicerad avhandling för magisterexamen i utvecklingspsykologi	Sidantal (44)
Vasa: Åbo Akademi. Fakulteten för pedagogik och välfärdsstudier	
Referat	
<p>Syftet med avhandlingen är att kartlägga vuxna personers upplevelse av varifrån de har fått information kring olika ämnesområden som tangerar sexualundervisning och varifrån de velat få information kring de olika ämnesområdena inom sexualundervisning.</p> <p>Inledning: Sexualundervisning är en obligatorisk del i den finländska läroplanen. Sexualundervisningen är något som tenderar att uppmärksammas i media. Det diskuteras vad exempelvis föräldrarna har för ansvar. Men om man skulle fråga vuxna människor; skulle de velat prata om ämnen som tangerar sexuell hälsa i hemmet eller hör allt ansvar till skolan? Vilka ämnen tycker de hör till skolan eller finns det ämnen som det borde diskuteras i hemmet? Upplever vuxna att de fått sexualundervisning i skolan eller har de behövt söka på internet själva för att hitta informationen? Denna avhandling är ett försök till att svara på dessa frågor.</p> <p>Forskningsfrågor:</p> <p>Fråga 1. Varifrån har vuxna fått sexualundervisning?</p> <p>Fråga 2. Varifrån hade vuxna velat få sexualundervisningen?</p> <p>Metod: Studien är av kvantitativ metod och gjordes genom att vuxna (N = 145) fick svara på en elektronisk enkät. Frågorna kring sexualundervisning besvarades på en 5 – gradig Likertskala och analyserades i statistiskprogrammet SPSS genom variansanalys med upprepade mätningar (ANOVA).</p> <p>Resultat: Svaren från respondenterna indikerar att nätet är den källa som de fått mest information medan skolan är den källa som flest anser att de velat få sexualundervisning från.</p>	
Sökord / indexord/ keyword	
Swe: Sexualundervisning, sexualfostran, ansvarsfördelning, vuxna	
Eng: Sex education, division of responsibilities, adults	

Innehållsförteckning

Abstrakt	2
1. Inledning.....	5
1.1. Centrala begrepp.....	6
1.1.1. Sexualundervisning.....	6
1.1.2. Sexualfostran	7
1.2. Referensram.....	7
1.2.1. Sexuella rättigheter	7
1.2.2. Sexualundervisningen i Finland.....	8
1.3. Tidigare forskning	8
1.3.1. Forskning med fokus på elevers upplevelser av sexualkunskap i skolan och i hemmet	9
1.3.2. Forskning med fokus på föräldrarna och skolans upplevelser av sexualundervisning.....	10
1.4 Syfte och forskningsfrågor.....	11
2. Metod.....	12
2.1. Val av metod.....	12
2.2. Datainsamling och sampel	12
2.3. Mätinstrument.....	13
2.4. Statistiska analyser.....	13
2.5. Validitet och reliabilitet.....	14
2.6. Etiska aspekter.....	14
3. Resultat	16
3.1. Forskningsfråga 1: Varifrån har vuxna fått sexualundervisning?	16
3.2. Forskningsfråga 2: Varifrån har vuxna velat få sexualundervisning?	18
3.3. Jämförelse mellan varifrån respondenterna har fått information och hade velat få information	20
3.3.1. Sexuella läggningar.....	21
3.3.2. Könsidentitet.....	22
3.3.3. Könssjukdomar	23
3.3.4. Preventivmedel	24
3.3.5. Samtycke.....	25
3.3.6. Kroppsuppfattning	26
3.3.7. Njutning	27
3.3.8. Gränser.....	28
3.3.9. Sexuella trakasserier	29
4. Diskussion	30
4.1. Resultatdiskussion	30
4.2. Metoddiskussion	31
4.3. Förslag på fortsatt forskning och råd till fältet	33

4.4. Konklusion.....	34
Referenser.....	35

Tabeller

Tabell 1.....	17
Tabell 2.....	19
Tabell 3.....	21
Tabell 4.....	22
Tabell 5.....	23
Tabell 6.....	24
Tabell 7.....	25
Tabell 8.....	26
Tabell 9.....	27
Tabell 10.....	28
Tabell 11.....	29

Bilagor

Bilaga 1	37
----------------	----

1. Inledning

Syftet med detta arbete är att kunna undersöka synen på vem som egentligen har ansvaret för sexualundervisningen. Ansvarsfördelningen dyker sporadiskt upp i media. Ett exempel är en artikel publicerad på Svenska Yle med rubriken ”Föräldrar måste prata om sex med barnen”. Almark, 2014). I artikeln har man intervjuat ett par föräldrar om deras syn på saken. I artikeln nämner föräldrarna att ansvaret ligger hos föräldrarna men att det är mycket bra att man kan dela ansvaret med skolan, så att ingen riskerar att bli utan denna information. Man hänvisar också i artikeln till en studie utförd av Institutet för hälsa och välfärd (THL) där två av tre ungdomar har svarat felaktigt på frågan om huruvida man kan bli gravid när man har samlag för första gången. (Almark, 2014.)

Sexualundervisningen är en viktig del av livet. Människans sexualitet är något som följer med en hela livet. Sexualundervisningen är också något som är ständigt aktuellt och som diskuteras mycket. Många människor har starka åsikter och tankar om sexualundervisningen och det kan vara ett mycket känsligt ämne för alla inblandade. Efter metoo rörelsen 2017 blev ämnet mycket uppmärksammat i media. Detta gällde då speciellt säkerhet och sexuella trakasserier. Utbildningsstyrelsen (2018) beskriver att alla barn och unga har rätt till integritet och trygghet. Utbildningsstyrelsen (2018) betonar att läroanstalterna länge har haft en lagstadgad skyldighet att förebygga och ingripa gällande sexuella trakasserier. År 2018 inledde utbildnings- och kulturministeriet ett åtgärdsprogram inom småbarnspedagogiken, förskoleundervisningen, den grundläggande utbildningen samt läroanstalter på andra stadiet och högskolor. Det publicerades anvisningar på hur man kan förebygga och ingripa vid sexuella trakasserier (Utbildningsstyrelsen, 2018.)

Ett annat aktuellt exempel gällande sexualundervisningen är att man till exempel i Sverige nyligen gjort läroplansförändringar vad gäller undervisningen. I Sverige har man förnyat och reformerat sexualundervisningen som numera heter *sexualitet, samtycke och relationer* (Öhman, 2021). Denna förändring trädde i kraft i januari 2021 och tillämpades i skolorna från och med hösten 2021.

Social- och hälsovårdsministeriet (2021) lyfter fram att pornografiskt innehåll har blivit mera tillgängligt för barn och ungdomar genom t.ex. smarttelefoner och övriga apparater. Det betonas också att barn också kan bli offer för sexuella trakasserier och sexuellt våld i olika former. Social- och hälsovårdsverket beskriver sociala medier, meddelandetjänster och spel som möjliga ställen där man kan bli utsatt för t.ex. sexuella trakasserier, sexuellt våld eller manipulativa närmanden.

Avhandlingens fokus är vuxna människor som ser tillbaka på sina upplevelser av sexualundervisning. I inledningen har det diskuterats olika aspekter av sexualundervisning och aktualiteten av ämnet. Syftet med denna avhandling är att fylla i den eventuella forskningsluckan som finns gällande sexualundervisningen. Eftersom ämnet står i läroplanen indikerar detta att ämnet är viktigt och något som alla har rätt till och borde ta del av. Men behöver skolan täcka alla delar eller har föräldrar och vårdnadshavare lika mycket ansvar? Av vem vill man ha sexualundervisning och sexualfostran? Denna avhandling är ett försök att ta reda på detta.

I följande kapitel 1.1 centrala begrepp genomgås begrepp som är relevanta för avhandlingens tematik. I referensramen förklaras den finska läroplanen i förhållande till sexualundervisning samt ett kapitel gällande sexuella rättigheter. I kapitlet tidigare forskning får man en inblick i ungdomars, lärare och föräldrars syn på sexualundervisningen. Studierna i den tidigare forskningen ger ett globalt perspektiv i och med att studierna är utförda i andra länder än Finland. Metod kapitlet i avhandlingen förklarar vidare avhandlingens undersökning genom bland annat presentation av den kvantitativa metoden och undersökningens sampel. I resultatdelen genomgås undersökningens resultat samt jämförelser mellan resultat i form av tabeller. I diskussionskapitlet görs en kritisk analys och diskussion av resultatet.

1.1. Centrala begrepp

Det finns flera benämningar som tangerar ämnet. Den som används mest frekvent i denna avhandling är sexualundervisning. På enstaka ställen i avhandlingen förekommer också det närliggande begreppet sexualfostran. Beskrivningar av begreppen genomgås nedan i följande kapitel.

1.1.1. Sexualundervisning

Världshälsoorganisationen (WHO, u.å.) definierar i Europa den holistiska sexualundervisning som: "Läran om kognitiva, emotionella, sociala, interaktiva och fysiska aspekter av sexualiteten". Definitionen fortsätter med att sexualundervisningen börjar i den tidiga barndomen och fortsätter genom hela ungdomen och vuxenlivet (*eng. adulthood*). WHO betonar också i sin definition att man vill stödja och skydda barn och ungas sexuella utveckling. Sexualundervisningen ger barn och unga gradvis information, färdigheter och positiva värderingar för att kunna förstå och njuta av sin sexualitet samt att ha säkra och tillfredsställande relationer. WHO avslutar definitionen med att sexualundervisningen också ger kunskapen om att ta ansvar för sig egen och andras sexuella hälsa och välmående. (WHO, u.å.)

Målet med sexualundervisningen är god sexuell hälsa och sexuellt välmående. Undervisningen stöder allas rätt till sexuellt självbestämmande. Sexualundervisningen ska också stödja rätten att uppleva sin egen sexualitet som god och värdig samt ge en möjlighet att kunna reflektera över kön och sexualitet. (Väestöliitto, u.å.)

1.1.2. Sexualfostran

Sexualfostran handlar enligt Helsingfors stad (2020) inte om att lära sig om sex. Istället betonar man att fokuset är att barnet ska lära sig att ha självrespekt, bli medvetet om sina egna gränser, att alltid säga nej om någon inte respekterar gränserna och att respektera andras gränser (Helsingfors stad, 2020). Väestöliitto beskriver att då det gäller barn kan man använda sig av begreppen kropps- och känslfostran istället för sexualfostran (Väestöliitto, u.å.)

1.2.Referensram

1.2.1. Sexuella rättigheter

I deklARATIONEN om sexuella rättigheter (World Association for Sexual Health, 2014) avser man att sexuella rättigheter är baserade på de universella mänskliga rättigheterna. I deklARATIONEN förtydligar man att sexuella rättigheter är mänskliga rättigheter i avseende till sexualiteten. I deklARATIONEN listar man 16 stycken punkter som gäller de sexuella rättigheterna. De rättigheter som tangerar sexualundervisningen är exempelvis de punkter ur deklARATIONEN nedan. (World Association for Sexual Health, 2014.)

Rättigheterna har samma numrering som i deklARATIONEN.

1. Rätten till jämlikhet och icke-diskriminering.
3. Rätten till självständighet och kroppslig integritet.
9. Rätten till information.
10. Rätten till utbildning och rätten till omfattande sexualitetsutbildning.
12. Rätten till att välja huruvida man vill ha barn, antalet barn och med vilket mellanrum och att få information och medlen till att göra det.
13. Rätten till tankefrihet, åsiktsfrihet och yttrandefrihet.

1.2.2. Sexualundervisningen i Finland

I Finland är sexualundervisningen en del av den grundläggande utbildningen. Läroplanen som styr den grundläggande utbildningen är *Grunderna för läroplanen för den grundläggande utbildningen 2014*, i avhandlingen används förkortningen *Glg*, 2014 vid omnämnande av läroplanen. I läroplanen (Glg, 2014) framkommer det att sexualundervisningens olika aspekter tas upp i flera läroämnen. Ett exempel är omgivningsläran i årskurserna 3–6 där biologi, geografi, fysik, kemi och hälsokunskap integreras. Inom omgivningsläran är en målsättning i det centrala innehållet som tangerar sexualundervisning mål 11 ”Jag som människa”. Där beskrivs det att man ska behandla den sexuella utvecklingen som anknyter till åldersstadiet samt människans fortplantning. (Glg, 2014). För eleverna i årskurserna 7–9 är det i målsättningen för hälsokunskap där sexualundervisningen framkommer. I mål 11 (Växande och utveckling som stödjer hälsan) beskriver man att innehållet behandlar bland annat identitet, självbild och självkännedom samt sexuell utveckling. Det framkommer också att man i denna målsättning vill fokusera på elevernas förmåga att kommunicera i olika situationer och kunna uttrycka och reglera sina känslor. (Glg, 2014). I målsättning 12 (Faktorer som stödjer och tär på hälsan och förebyggandet av sjukdomar) i hälsokunskapen lyfter man också fram att eleverna ska få information om sexualitet, olika områden av sexuell hälsa samt olika variationer av sexuell utveckling. (Glg, 2014). Även inom religionskunskapen kommer sexualundervisningen fram. I den katolska trons lärokurs 13 (Ett gott liv) framkommer det att eleverna ska få kunskap om samhällets, kyrkans och individens perspektiv på moraliska frågor kring ämnen som sexualitet, äktenskap och familj. Det betonas att vid valet av innehåll bör man stödja elevernas förståelse för samhällelig fred, sämja och ömsesidig respekt för alla. (Glg, 2014.)

1.3. Tidigare forskning

I detta kapitel redovisas relevant tidigare forskning. Forskningen inom detta område är relativt begränsad. Den existerande forskningen som funnits har ofta fokus på elevers upplevelser av sexualundervisningen eller sexualfostran. Det förekommer även forskning med betoning på pedagogers upplevelser av att undervisa i ämnet. Det verkar som att det finns en lucka gällande upplevelser av vem som är ansvarig för undervisningen av de olika områdena inom sexualundervisningen. I den tidigare forskning som presenteras i följande kapitel framhålls närliggande forskningsområden som är relevanta för denna avhandling. I kapitel 1.3.1 är

fokuset på elevers erfarenheter och sexualundervisningen hemma och i skolan. I kapitel 1.3.2. är fokuset däremot på föräldrarnas och skolans upplevelser av sexualundervisningen.

1.3.1. Forskning med fokus på elevers upplevelser av sexualkunskap i skolan och i hemmet

I en studie gjord av Byers et al. (2003) har man frågat elever om deras erfarenheter av och åsikter om sexualundervisningen i hemmet och i skolan. Studien är gjord med kanadensiska elever i New Brunswick. I studien av Byers et al. (2003) framkom det att 92 % av ungdomarna understödde sexualundervisning i skolan medan 77 % gav understöd för att skolan och föräldrarna skulle dela på ansvaret. När eleverna svarade på frågan om hur de upplevde kvalitén på sexualundervisningen hade 8 % av eleverna rapporterat att de inte alls hade fått någon sexualundervisning i skolan. De övriga eleverna hade någon gång under sin skolgång fått sexualundervisning. Av dessa elever hade 55 % upplevt undervisningen som tillfredställande (*eng. fair*) och dålig (*eng. poor*). Några elever, vilket motsvarade 13 %, ansåg att de hade utmärkt eller bra undervisning. Det är viktigt att läraren är bekväm med att prata om dessa ämnen. Av eleverna uppgav 59 % att deras senaste lärare var ganska bekväm eller väldigt bekväm med att prata om ämnena. (Byers, et al., 2003).

När det handlar om könsfördelning kan det diskuteras huruvida studerande ska skiljas åt och ha sexualundervisningen åtskilda eller ha den tillsammans. I undersökningen av Byers et al. (2003) ville 11 % av deltagarna i undersökningen vara åtskilda medan 57 % ville ha undervisningen tillsammans och 32 % hade ingen skillnad alls. Bland pojkarna vad det 6 % som ville ha sexualundervisningen enbart med andra pojkar och bland flickorna vad det 16 % som ville ha sexualundervisning enbart tillsammans med flickor.

Eleverna svarade också på frågor gällande sexualundervisningen i hemmet. Bland ungdomarna medgav 80 % att de sällan eller aldrig uppmuntrades att ställa frågor om sexualitet i hemmet. Det behöver dock belysas att 46 % uppgav att de inte ville prata om sexualitet med föräldrarna samt att 40 % var helt neutrala i frågan. I studien framkom det också att två tredjedelar av ungdomarna gav svar som utmärkt, väldigt bra eller bra när det kom till frågan om hur de upplevde att deras föräldrar hade pratat om sexualiteten. Den sista tredjedelen uppgav att föräldrarna hade gjort ett tillfredsställande (*eng. fair*) eller dåligt (*eng. poor*) arbete med att prata om ämnet. (Byers et al., 2003.)

Det är viktigt att skolan kan erbjuda sexualundervisning åt ungdomarna. I undersökningen gjord av Byers et al. (2003) framkom det att 13 % av eleverna upplevde att undervisningen hade hållit en bra nivå medan 55 % hade svarat att de tyckte att undervisningen

var tillfredsställande (*eng. fair*) eller dålig (*eng. poor*). I studien kom det fram att eleverna ansåg att skolan och föräldrarna ska dela på ansvaret för sexualundervisningen. Även om det var flera som var missnöjda med sexualundervisningen i skolan (55 %) än undervisningen de fick från hemmet (37 %) föredrog eleverna att få sexualundervisningen i skolan. I forskningen av Byers et al. (2003) framkom det också att det fanns en liten åldersskillnad. Elever i årskurs 12 var mera positiva till att dela på ansvaret mellan skolan och föräldrarna jämfört med yngre elever.

1.3.2. Forskning med fokus på föräldrarna och skolans upplevelser av sexualundervisning

Det har också utförts studier där man har lagt fokus på föräldrarna och skolan. Detta kan vara av betydelse då man beaktar den tidigare forskningen eftersom man får en inblick i föräldrarnas och lärarnas tankegång. Den ena studien är gjord i Kanada och den andra är gjord i Kenya så det är viktigt att ta i beaktande regionala skillnader. I studien gjord i Kenya som utförts av Wanje et al. (2017) framkommer det att föräldrarna väldigt sällan diskuterade sexuell hälsa med sina döttrar. När de pratade om sexuell hälsa var fokus inte på könssjukdomar. Föräldrarna pratade oftast om risken att bli gravid. De ansåg att döttrarna inte skulle ha sexuellt umgänge förrän de var gifta. Det framkom att kvinnorna var mer aktiva gällande att prata med sina döttrar om sexuell hälsa. Det som ett flertal män poängterade var att kulturen i Afrika ibland inte tillåter män att vara för nära sina döttrar. Föräldrarna upplevde att de hade otillräckliga kunskaper för att prata om könssjukdomar. Lärarna hade mer kunskap om ämnet än vad föräldrarna hade. Föräldrarna upplevde att ansvaret för sexualundervisning huvudsakligen ligger hos lärare. Det framkom att detta kan bero på att ämnet till viss del är tabubelagt vilket gör det svårare för föräldrarna att prata med sina döttrar. (Wanje, et al., 2017).

I en studie som också fokuserar på föräldrarnas åsikter och upplevelser utförd av Weaver et al. (2002) framkommer det föräldrarna anser att sexualundervisning ska finnas i undervisningen. Däremot framkommer det också meningsskiljaktigheter gällande huruvida vissa ämnen som kan vara mer kontroversiella ska finnas med i undervisningen. I undersökningen har 95 % av föräldrarna svarat att de anser att både skolan och föräldrarna har ansvar för sexualundervisningen. En tredjedel av föräldrarna upplevde att den sexualundervisning som de eller deras partner har gett i hemmet var utmärkt eller väldigt bra. 38 % av föräldrarna tyckte att de hade gjort bra ifrån sig medan nästan en fjärdedel upplevde att de hade gjort ett nöjaktigt eller dåligt arbete. Föräldrarna tyckte att det var både bra och dåligt med sexualundervisning i skolan. De berättade också att de skulle vilja ha bättre redskap och

kunskap för att prata om ämnet i hemmet. Bland föräldrarna var det 50 % som visade intresse för att delta i eventuella workshoppar i sexualundervisning medan 30 % visste inte riktigt och 20 % var inte alls intresserade. Majoriteten av föräldrarna visade stöd för att sexualundervisningen ska finnas i läroplanen. Av föräldrarna höll 94 % med om att den skulle finnas i skolan. De ansåg också att det var viktigt att de skulle dela på ansvaret. Hela 95 % ansåg att skolan och föräldrarna borde dela på ansvaret. (Weaver, et al., 2002). Det som bör framkomma är att i studien gjord av Weaver et al. (2002) var majoriteten av svaren från mödrar vilket kan ha påverkat resultatet eftersom fäderna kan ha en annan åsikt gällande sexualundervisningen.

Det finns verkar finnas bristfällig forskning inom området. Det är viktigt att få fram åsikter som är aktuella i 2020-talets samhälle, speciellt eftersom ämnet diskuterades mycket i media i och med metoo- rörelsen år 2017.

1.4 Syfte och forskningsfrågor

Syftet med studien är att undersöka varifrån vuxna har fått sexualundervisning och vem som enligt vuxna har ansvar för sexualundervisningen.

Forskningsfråga 1. Varifrån har vuxna fått sexualundervisning?

Forskningsfråga 2. Varifrån hade vuxna velat få sexualundervisning?

I undersökningen skulle det också vara värdefullt att få fram de vuxnas åsikter i fråga om varifrån de önskar att de hade fått information om diverse ämnesområden inom sexualundervisningen.

2. Metod

2.1. Val av metod

Denna studie är en kvantitativ enkätstudie. En av de bidragande orsakerna till att metoden valdes var att ämnet fortfarande kan upplevas som intimt och privat. Genom att göra studien i form av en enkät blev tröskeln för deltagandet möjligtvis lägre och möjligheten till anonymitet större. Enligt Eliasson (2013) finns det flera fördelar med en kvantitativ enkätundersökning. En fördel som Eliasson lyfter upp är att med skriftliga enkätundersökningar kan respondenten välja att svara på enkäten när hen vill. Eliasson betonar ändå att det kan leda till färre svar eftersom den mänskliga kontakten som finns vid exempelvis intervju undersökningar saknas vid enkätundersökningar. Det finns också en risk för missförstånd när respondenten fyller i enkäten. Det bör också finnas förutsättningar för att respondenten ska förstå vad som står i enkäten. (Eliasson, 2013).

Det har gjorts försök till att motverka missförstånd i enkäten genom att skriva ut en kort förklaring eller definition av vad som avses med de olika ämnesområdena, exempelvis gällande sexuella läggningar eller samtycke (Se bilaga 1).

Den kvantitativa metoden var också lämplig med tanke på forskningsfrågornas uppbyggnad. För att få svar på forskningsfrågorna behövde variablerna konkretiseras genom rangordningsskalor.

2.2. Datainsamling och sampel

Målgruppen i undersökningen var vuxna personer. Valet gjordes eftersom vuxna kan ha perspektiv på den sexualundervisning de har fått när de var yngre och deltagarna kan med större sannolikhet svara på de olika frågorna. Insamlingen gjordes genom en elektronisk enkät. Enkäten skickades ut via mejl till studerande vid Åbo Akademi. Enkäten har enbart skickats ut en gång och inga påminnelser på att svara i enkäten har gjorts. Enkäten kan ha delats vidare från studerande till andra vuxna. Det slutgiltiga antalet respondenter blev 145 personer. Enkäten sändes ut den 14 mars 2022. Det första svaret har inkommit den 14 mars 2022 och det sista svaret inkom den 10 maj 2022. För att kunna delta i enkäten behövde respondenten vara minst 18 år. Kön fördelningen var mycket ojämn och majoriteten av respondenterna var kvinnor

(n=131). Antalet personer som identifierade sig som män var nio (n=9). Tre personer (n=3) upplevde att de inte passade in på könsindelningen. Alla personer som fyllt i ett svarsalternativ vid könsfördelning godkändes i enkäten. Det blev ett bortfall på två personer varav den ena inte fyllt i något alternativ och den andra hade fyllt i två svarsalternativ. Eftersom könsuppdelningen inte undersöks närmare i resultatet valde jag att använda det totala antalet respondenter (n=145) i analyserna. Åldersfördelningen av respondenterna visade att majoriteten var under 30 år där 116 av 145 av respondenterna hade fyllt i ålderskategorier under 30 år.

2.3. Mätinstrument

Analyserna gjordes på de vuxnas åsikter gällande deras upplevelser av sexualundervisning. För att mäta synen på sexualundervisningen användes en 5 skalig Likertskala mellan 1–5. I enkäten (se bilaga 1) stod siffran ett (1) för påståendet *håller inte alls med* och siffran fem (5) för påståendet *håller helt med*. Detta gjordes på alla delområden inom sexualundervisningen som beskrevs både i preteritum (fick information om) och pluskvamperfekt (hade velat få). Mätningen gjordes på alla källor som användes i enkäten dvs. skolan, hemmet, vänner och nätet (internet).

2.4. Statistiska analyser

För att få en första överblick av materialet gjordes en analys av deskriptiv statistik med frekvensanalyser i SPSS.

För att svara på studiens forskningsfrågor användes variansanalys med upprepade mätningar i SPSS med syftet att se skillnader mellan de olika delområdena av sexualundervisning. Eliasson (2022) beskriver att variansanalysen går ut på att man jämför medelvärden mellan grupper för att kunna konstatera hur utspridda de är. Detta innebär att skillnaderna mellan medelvärdena är samma sak som skillnaderna mellan grupperna. I denna avhandling har metoden använts för att jämföra de olika delområdena av sexualkunskapen och källorna till informationen.

Datamaterialet analyserades i SPSS genom att använda *repeated measures* funktionen och sedan sammanställdes materialet i tabeller, se tabell 1 och 2. Efter att de grundläggande analyserna utförts gjordes också summavariabler av de fyra källorna. De fyra källorna är skolan,

hemmet, vänner och nätet (internet). Av dem räknades det sedan ut medeltal i SPSS för att kunna få de slutliga resultaten. De benämns som *totala medeltal* i tabell 1 och 2.

I tabellerna 1 och 2 benämns också effektstorleken ($\eta^2 = \text{Partial Eta squared}$) vars skala består av $\eta^2 = 0.01$ vilket innebär en liten effektstorlek. Är talet större det vill säga $\eta^2 = 0.06$ indikerar detta att det handlar om en medelstor effektstorlek medan om $\eta^2 = 0.14$ innebär detta att det rör sig om en stor effektstorlek.

2.5. Validitet och reliabilitet

Reliabilitet innebär undersökningens pålitlighet. Ifall någon skulle göra samma undersökning under liknande förhållanden ger då undersökningen motsvarande resultat? (Eliasson, 2022). Trost (2022) beskriver att man kan få en låg grad av reliabilitet ifall man t.ex. använder sig av krångliga ordvändningar eller svåra ord. Om man istället använder sig av enkla meningar och vanliga ord som är begripliga kan detta öka reliabiliteten. Detta eftersom det med svåra ord kan vara lättare att missförstå frågan medan med enklare ord är det större sannolikhet att de flesta uppfattar frågan på samma sätt (Trost, 2016).

Med validitet avses undersökningens giltighet och ifall man mäter det som undersökningen avser mäta (Eliasson, 2022). Validiteten hänger mycket samman med reliabiliteten. Om man har en låg reliabilitet p.g.a. att många missuppfattar frågan är också validiteten låg. Mätningen stämmer inte eftersom svaren blir mera slumpartade ifall frågorna missförstås. (Trost, 2016)

Med ovannämnda definitioner av validitet och reliabilitet i åtanke gavs det i enkäten som studien baserar sig på begreppsdefinitioner gällande de olika temaområdena, vilket är försök till att förebygga missförstånd eller tolkningsfel. Skulle någon använda sig av motsvarande begrepp i en studie med samma definitioner ökar sannolikheten för att svaren skulle stämma överens med denna studie. I och med att begreppen också definieras i enkäten innebär detta att mätningen med större sannolikhet mäter det som avses att mäta eftersom respondenterna vet vad som menas med de olika begreppen.

2.6. Etiska aspekter

Det finns etiska aspekter man bör ta i beaktande vid forskning. Trost (2012) framhåller att undersökningsgruppen måste svara på frågorna helt frivilligt. De får inte övertalas till att svara

i enkäten. Nyquist (2017) betonar att det är viktigt att personers integritet bevaras och att man inte kan fastställa från vilken person informationen kommer.

För att upprätthålla ovan nämnda etiska principer har jag lagt vikt vid att betona att deltagandet i denna undersökning har varit helt frivilligt. Respondenterna har svarat på eget initiativ och har inte fått påminnelser eller påtryckningar om att svara på eller delta i enkäten. Respondenterna har fått ett (1) mejl gällande deltagande i undersökningen. I mejlet stod det tydligt utskrivet att deltagandet är anonymt och frivilligt. I enkäten samlas det inte in några uppgifter som skulle kunna sammankopplas med en specifik individ.

Enligt forskningsetiska delegationen (TENK) är det också viktigt att man hänvisar till andra forskares publikationer på ett korrekt sätt och att man tar hänsyn till och respekterar andra forskares resultat och arbeten (Forskningsetiska delegationen, 2023).

3. Resultat

I resultatkapitlet redovisas undersökningens resultat. I kapitlen 3.1. och 3.2. förklaras resultatet i samband till forskningsfrågorna. I kapitel 3.3. till 3.11 jämförs resultatet i varje områdesgrupp i fråga om varifrån de fått informationen och varifrån de velat få informationen. Exempelvis gällande sexuella läggningar jämförs varifrån respondenterna fått information om sexuella läggningar och varifrån de velat få information om sexuella läggningar.

3.1. Forskningsfråga 1: Varifrån har vuxna fått sexualundervisning?

Forskningsfråga 1 undersökte varifrån de vuxna har fått information om de olika delarna av sexualundervisningen. Det utfördes en envägs variansanalys med upprepade mätningar i SPSS för att kunna jämföra de olika delområdena inom sexualundervisningen och se skillnader mellan delområdena och informationskällorna. Analyserna sammanställdes till en tabell (se tabell 1). I tabellen framgår att nätet (internet) varit en stor informationskälla i fråga om de flesta aspekter gällande sexualundervisningen. Undantagen var könssjukdomar och preventivmedel som enligt undersökningen verkar vara ämnesområden som de vuxna har fått information om i skolan. Effektstorleken för skillnaderna mellan informationskällorna var stor eller medelstor på alla ämnena.

Tabell 1

Informationskällor beträffande olika teman inom sexualundervisning

Fick information om:

Measure	Skolan		Hemmet		Vänner		Nätet		F	(η^2)
	M	SD	M	SD	M	SD	M	SD		
Sexuella läggningar	2,86	1,30	2,21	1,12	3,58	1,10	4,01	1,22	76,679	0,356
Könsidentitet	2,12	1,18	1,76	0,99	2,78	1,23	3,63	1,38	86,033	0,379
Könssjukdomar	3,97	0,92	1,93	1,14	2,90	1,33	3,75	1,20	119,882	0,461
Preventivmedel	3,78	0,99	2,57	1,32	3,60	1,26	3,90	1,23	42,495	0,234
Samtycke	2,58	1,26	2,76	1,43	3,02	1,33	3,34	1,48	11,615	0,078
Kroppsuppfattning	2,55	1,25	2,73	1,28	2,85	1,14	3,14	1,35	8,798	0,060
Njutning	2,04	1,06	1,58	0,98	3,01	1,27	3,40	1,40	86,564	0,385
Gränser	2,81	1,22	2,82	1,33	3,07	1,24	3,47	1,36	10,629	0,072
Sexuella trakasserier	2,67	1,20	2,43	1,22	3,23	1,30	3,70	1,30	39,753	0,225
Totala medeltal**	2,79	0,84	2,29	0,89	3,11	0,89	3,60	1,04	68,027	0,335

(η^2) = Partial Eta squared = Effektstorlek

3.2.Forskningsfråga 2: Varifrån har vuxna velat få sexualundervisning?

Forskningsfråga 2 har fokus på vem som vuxna anser har ansvaret för sexualundervisningens olika delar. Formuleringen i enkäten för att få fram denna information var: Jag hade velat få mer information gällande exempelvis könsidentitet från skolan. Svaren från enkäten analyserades i en envägs variansanalys i SPSS och sammanställdes i en tabell (se tabell 2). Det som framkommer här är att respondenterna ansåg att skolan har mycket ansvar för sexualundervisningen. De flesta hade velat få information gällande de flesta teman från skolan. Undantaget var sexuella läggningar där flest respondenter hade svarat att de velat få informationen från nätet. Effektstorleken var stor bland alla delområdena.

Tabell 2

Informationskällor beträffande olika teman inom sexualundervisning

Velat få information om:

Measure	Skolan		Hemmet		Vänner		Nätet		F	(η^2)
	M	SD	M	SD	M	SD	M	SD		
Sexuella läggningar	4,10	1,12	2,82	1,30	2,57	1,06	2,45	1,22	102,357	0,422
Könsidentitet	4,09	1,30	2,85	1,33	2,71	1,23	2,76	1,32	80,933	0,368
Könssjukdomar	3,83	1,37	2,73	1,38	2,64	1,23	2,94	1,30	42,930	0,237
Preventivmedel	4,06	1,20	2,85	1,31	2,55	1,22	2,89	1,36	72,147	0,340
Samtycke	4,41	1,03	3,43	1,40	3,15	1,33	3,30	1,40	49,978	0,266
Kroppsuppfattning	4,17	1,17	3,50	1,34	3,22	1,38	3,14	1,43	39,078	0,222
Njutning	3,86	1,25	2,44	1,38	3,04	1,37	2,99	1,44	47,151	0,255
Gränser	4,29	1,13	3,32	1,52	3,12	1,36	3,13	1,40	48,748	0,261
Sexuella trakasserier	4,43	1,01	3,42	1,46	3,07	1,35	3,22	1,45	57,585	0,296
Totala medeltal**	4,14	0,89	3,04	1,05	2,89	1,03	2,99	1,12	105.284	0,442

(η^2) = Partial Eta squared = Effektstorlek

3.3. Jämförelse mellan varifrån respondenterna har fått information och hade velat få information

I de följande kapitlen 3.3.1 till 3.3.9 presenteras jämförelser varifrån respondenterna fått information och varifrån de velat få information gällande de olika ämnesområdena. I varje underkapitel finns en beskrivning i form av text samt en tabell där jämförelsen visualiseras i form av siffror.

3.3.1. Sexuella läggningar

Resultatet i tabell 1 är att kunskapen om sexuella läggningar har största andelen kommit från nätet (internet). Även vänner var en viktig informationskälla enligt respondenterna medan skolan och hemmet inte varit lika givande gällande information om de sexuella läggningarna. Jämför man då med varifrån respondenterna velat få information (se tabell 2) ser man att flest vill ha information från skolan. Respondenterna hade inte velat få information från nätet. Det framkommer också att efter skolan är hemmet är den källa som respondenterna velat få information från följt av vänner och nätet. I tabell 3 nedan finns jämförelsen visualiserad i form av en tabell.

Tabell 3

En jämförelse av var respondenterna fick information gällande sexuella läggningar och varifrån de velat få information om sexuella läggningar:

Measure	Skolan		Hemmet		Vänner		Nätet		F	η^2
	M	SD	M	SD	M	SD	M	SD		
Sexuella läggningar: Fick information om	2,86	1,30	2,21*	1,12	3,58	1,10	4,01**	1,22	76.679	0,356
Sexuella läggningar: Velat få information	4,10**	1,12	2,82*	1,30	2,57	1,06	2,45	1,22	102.357	0,422

η^2 = Effektstorlek

**Högst antal respondenter har svarat detta alternativ

*Lägst antal respondenter har svarat detta alternativ

3.3.2. Könsidentitet

Gällande könsidentiteten framkommer det i tabell 4 att nätet (internet) är den källa som flest respondenter fått information från. Respondenterna har svarat att de helst skulle ha velat få informationen kring könsidentitet från skolan. De har fått minst information från hemmet gällande könsidentitet. Av de fyra källorna är det tydligt att vänner är den källa som man minst velat få information kring könsidentitet från.

Tabell 4

En jämförelse av var respondenterna fick information gällande könsidentitet och varifrån de velat få information om könsidentitet:

Measure	Skolan		Hemmet		Vänner		Nätet		F	η^2
	M	SD	M	SD	M	SD	M	SD		
Könsidentitet: Fick information	2,12	1,18	1,76*	0,99	2,78	1,22	3,63**	1,38	86,033	0,379
Könsidentitet: Velat få information	4,10**	1,30	2,85	1,33	2,71*	1,23	2,76	1,32	80,933	0,368

η^2 = Effektstorlek

**Högst antal respondenter har svarat detta alternativ

*Lägst antal respondenter har svarat detta alternativ

3.3.3. Könssjukdomar

Skolan har gett mest information kring könssjukdomar. Skolan är också den källa som flest personer velat få informationen kring könssjukdomar från. Detta indikerar att könssjukdomar är ett område som skolan prioriterar eftersom många svarat att de fått information från skolan samt att det är ett ämne som många anser hör till skolans ansvar. I tabell 5 framkommer det också att hemmet är den källa där minst personer fått information kring könssjukdomar från.

Tabell 5

En jämförelse av var respondenterna fick information gällande könssjukdomar och varifrån de velat få information om könssjukdomar:

Measure	Skolan		Hemmet		Vänner		Nätet		F	η^2
	M	SD	M	SD	M	SD	M	SD		
Könssjukdomar: Fick information	3,97**	0,92	1,93*	1,14	2,90	1,33	3,75	1,20	119,882	0,461
Könssjukdomar: Velat få information	3,83**	1,37	2,73	1,38	2,64*	1,23	2,94	1,30	42,930	0,237

η^2 = Effektstorlek

**Högst antal respondenter har svarat detta alternativ

*Lägst antal respondenter har svarat detta alternativ

3.3.4. Preventivmedel

Preventivmedel verkar vara ett ämne där information överlag är god vilket kan ses på de höga medeltalen i tabell 7. I tabellen nedan framkommer det att nätet (internet) är den källa som flest personer fått information från. Informationen verkar också vara mycket god från skolan och vänner vilket går att avläsa på de höga talen i tabell 7. Skolan är återigen den källa där flest personer velat få informationen från följt av nätet och hemmet. Vänner är den källa där minst antal personer velat få information kring preventivmedel.

Tabell 6

En jämförelse av var respondenterna fick information gällande preventivmedel och varifrån de velat få information om preventivmedel:

Measure	Skolan		Hemmet		Vänner		Nätet		F	η^2
	M	SD	M	SD	M	SD	M	SD		
Preventivmedel: Fick information	3,78	0,99	2,57*	1,32	3,60	1,26	3,90**	1,23	42,495	0,234
Preventivmedel: Velat få information	4,06**	1,20	2,85	1,31	2,55*	1,22	2,89	1,36	72,147	0,340

η^2 = Effektstorlek

**Högst antal respondenter har svarat detta alternativ

*Lägst antal respondenter har svarat detta alternativ

3.3.5. *Samtycke*

I tabell 7 framkommer det att informationen kring samtycke har för de flesta som svarat i enkäten kommit från nätet (internet). De flesta ansåg att de velat få informationen kring samtycke från skolan men också att skolan är den källa där de fått minst information gällande samtycke från. Samtycke verkar vara ett ämne som engagerar eftersom de flesta källor har höga tal på svarsalternativet “velat få information från” vilket indikerar att detta är ett ämne som många velat få information kring från de olika källorna.

Tabell 7

En jämförelse av var respondenterna fick information gällande samtycke och varifrån de velat få information om samtycke:

Measure	Skolan		Hemmet		Vänner		Nätet		F	η^2
	M	SD	M	SD	M	SD	M	SD		
Samtycke: Fick information	2,58*	1,26	2,76	1,43	3,02	1,33	3,34**	1,48	11,615	0,078
Samtycke: Velat få information	4,41**	1,03	3,43	1,40	3,15*	1,33	3,30	1,40	49,978	0,266

η^2 = Effektstorlek

**Högst antal respondenter har svarat detta alternativ

*Lägst antal respondenter har svarat detta alternativ

3.3.6. Kroppsuppfattning

I tabell 8 framkommer det att skolan är den källa som flest personer velat få information kring kroppsuppfattning från men det är också den källa som respondenterna ansåg att de fått minst information kring kroppsuppfattning från. Nätet är den källa som de flesta angav att de fått information kring kroppsuppfattning från samtidigt som det var den källa som minst velat få information kring kroppsuppfattning från. I tabellen syns det också att efter nätet är vänner den källa som respondenterna fått information mest information från.

Jämförelse av informationen kring kroppsuppfattning

Tabell 8

En jämförelse av var respondenterna fick information gällande kroppsuppfattning och varifrån de velat få information om kroppsuppfattning:

Measure	Skolan		Hemmet		Vänner		Nätet		F	η^2
	M	SD	M	SD	M	SD	M	SD		
Kroppsuppfattning: Fick information	2,55*	1,25	2,73	1,28	2,85	1,14	3,14**	1,35	8,798	0,060
Kroppsuppfattning: Velat få information	4,17**	1,17	3,50	1,34	3,22	1,38	3,14*	1,43	39,078	0,222

η^2 = Effektstorlek

**Högst antal respondenter har svarat detta alternativ

*Lägst antal respondenter har svarat detta alternativ

3.3.7. Njutning

I tabell 9 framkommer det att nätet är den källa där flest fått information kring njutning från medan hemmet är den plats där respondenterna fått minst information kring ämnet. Skolan är den plats där flest velat få informationen medan hemmet är den plats där respondenterna minst vill ha information kring ämnet.

Tabell 9

En jämförelse av var respondenterna fick information gällande njutning och varifrån de velat få information om njutning:

Measure	Skolan		Hemmet		Vänner		Nätet		F	η^2
	M	SD	M	SD	M	SD	M	SD		
Njutning: Fick information	2,04	1,06	1,58*	0,98	3,01	1,27	3,40**	1,40	86,564	0,385
Njutning: Velat få information	3,8**	1,25	2,44*	1,38	3,04	1,37	2,99	1,44	47,151	0,255

η^2 = Effektstorlek

**Högst antal respondenter har svarat detta alternativ

*Lägst antal respondenter har svarat detta alternativ

3.3.8. Gränser

Gällande gränser framkommer det i resultatet att nätet (internet) är den källa som flest respondenter angivit att de fått informationen från. Skolan är den källa som flest uppger att de velat få informationen från. Skolan är också den källa som flest angivit att de fått minst information gällande gränser från. Vänner är de källa man minst velat få information från.

Tabell 10

En jämförelse av var respondenterna fick information gällande gränser och varifrån de velat få information om gränser:

Measure	Skolan		Hemmet		Vänner		Nätet		F	η^2
	M	SD	M	SD	M	SD	M	SD		
Gränser: Fick information om	2,81*	1,22	2,82	1,33	3,07	1,24	3,47**	1,36	10,629	0,072
Gränser: Velat få information	4,29**	1,13	3,32	1,52	3,12*	1,36	3,13	1,40	48,748	0,261

η^2 = Effektstorlek

**Högst antal respondenter har svarat detta alternativ

*Lägst antal respondenter har svarat detta alternativ

3.3.9. Sexuella trakasserier

I tabell 11 är det tydligt att nätet varit den källa som flest ansåg att de fått information om sexuella trakasserier från. Skolan är den källa som flest velat få information från medan vänner är den källa de minst velat få information från. Den källa respondenterna fått minst information från är hemmet.

Tabell 11

En jämförelse av var respondenterna fick information gällande sexuella trakasserier och varifrån de velat få information om sexuella trakasserier:

Measure	Skolan		Hemmet		Vänner		Nätet		F	η^2
	M	SD	M	SD	M	SD	M	SD		
Sexuella trakasserier Fick information	2,67	1,20	2,43*	1,22	3,23	1,30	3,70**	1,30	39,753	0,225
Sexuella trakasserier Velat få information	4,43**	1,01	3,42	1,46	3,07*	1,35	3,22	1,45	57,585	0,296

η^2 = Effektstorlek

**Högst antal respondenter har svarat detta alternativ

*Lägst antal respondenter har svarat detta alternativ

4. Diskussion

I följande kapitel presenteras resultatdiskussionen, metoddiskussionen, förslag till fortsatt forskning och råd till fältet samt en avslutande konklusion av avhandlingen. I resultatdiskussionen diskuteras och analyseras resultatet kritiskt i förhållande till tidigare forskning. I metoddiskussionen granskas och diskuteras metoden som används i avhandlingens undersökning. I kapitlet förslag till fortsatt forskning och råd till fältet presenteras alternativ till fortsatt forskning inom ämnesområdet samt att det diskuteras inom vilka professioner och situationer man kan ha nytta av undersökningens resultat. Den avslutande konklusionen består av en sammanfattning av avhandlingen.

4.1. Resultatdiskussion

Syftet med denna studie var att undersöka varifrån vuxna har fått sexualundervisning och var de skulle önskat de fått sexualundervisning. Resultatet av studien (se tabell 1) indikerar att nätet (internet) är den källa som respondenterna har fått mest information från, följt av vänner och skolan. Minst information har respondenterna fått från hemmet. Eftersom studien undersökte olika ämnesområden inom sexualundervisningen kan man också se att det finns skillnader mellan källor och ämnesområden. Exempelvis visar det sig att respondenterna fått mer information kring samtycke i hemmet än i skolan.

Eftersom nätet är den källa som respondenterna fått mest information från kan man fundera kring vad detta innebär. Fördelar med detta är tillgängligheten, många har tillgång till internet och kan med en snabb sökning hitta information kring de flesta ämnen. Det finns också stora mängder information att ta del av. Med detta kommer också nackdelar som t.ex. för att kunna ta del av information på internet kräver detta också kunskap inom källkritik. Det finns mycket felaktig information på internet och osanningar sprids snabbt.

Jämför man då detta med varifrån respondenterna önskat att de hade fått informationen finns det skillnader. Skolan kom på tredje plats gällande varifrån de fått informationen men det framkommer tydligt i resultatet (se tabell 2) att skolan är den källa som de flesta velat få information från. Resultatet visar att det gäller alla ämnesområden. Detta kan tolkas som att skolan har ett stort ansvar över sexualundervisningen i Finland. Det är också en indikator på att det finns ett stort förtroende över skolans förmåga att undervisa i sexualkunskap. Hemmet kommer på andra plats i fråga om varifrån respondenterna vill ha sexualundervisningen. Det

som också kan ses i resultatet varifrån respondenterna velat få informationen är att medeltalen är relativt höga på alla källor. Skalan var 1 - 5 och alla totala medeltal är över 2,5 närmare 3,0 (se tabell 2) vilket kan tolkas som att behovet av sexualundervisning finns från alla källor men att det verkar som att skolan möjligtvis har mera ansvar.

I den tidigare forskningen av Byers et al. (2003) framkommer det exempelvis att 92 % av ungdomarna understödde sexualundervisningen i skolan och 77 % understödde att skolan och föräldrarna skulle dela på ansvaret. I forskningen av Weaver et al. (2002) svarade 95 % av föräldrarna att både skolan och föräldrar har ansvar över sexualundervisningen. Den tidigare forskningen understöder det resultat som framkommer i avhandlingens studie i det faktum att skolan betonas vara en viktig aktör gällande sexualundervisning samt att föräldrarnas ansvar framhävs vilket också framkommer i resultatet i avhandlingens studie. Det bör betonas att vinklingen på den tidigare forskningen inte är detsamma som avhandlingens studie vilket kan göra det svårare att dra direkta tolkningar och paralleller mellan resultaten. Dessutom är en del av de tidigare forskningarna från tidigt 2000-tal vilket kan gör att situationen ser annorlunda ut idag. En faktor man också kan ha i åtanke är att det finns kulturella och samhälleliga skillnader mellan studierna vilket beror på studiernas ursprungsland. Avhandlingens studie är gjord i Finland medan de tidigare forskningarna är gjorda i Kanada och Kenya vilket antagligen innebär att t.ex. skolsystem eller familjesituationer ser olika ut. Däremot kan man också fundera på skolans gränsöverskridande betydelse eftersom skolan verkar ha en viktig roll inom sexualundervisningen oavsett vilket land det handlade om. Det man också bör betona är att sexualundervisningen kan se olika ut på olika orter och informationen som behandlas i olika skolor och olika länder inte nödvändigtvis behöver vara motsvarande. Detsamma gäller respondenterna i avhandlingens studie där det kan finnas variationer bland olika skolor. I den tidigare forskningen var också målgrupperna inte heller likvärdiga med avhandlingens målgrupp och sampel vilket också försvårar att dra konkreta jämförelser. Däremot kan man se betoningen av sexualundervisningen i olika målgrupper indikerar ganska långt samma sak vilket också kan vara av värde.

4.2. Metoddiskussion

Mätningen av ansvarsfördelningen gjordes med en sammanställning av respondenternas erfarenheter av hur deras sexualundervisning varit och hur de hade velat att den skulle vara. Genom att se hur fördelningen ligger kring de olika ämnesområdena kan man dra antaganden

gällande vilka källor som respondenterna anser bör ha ansvaret över sexualundervisningen. Det är ändå viktigt att betona att likt som framkommer i tidigare kapitel kan det finnas skillnader gällande olika områden inom sexualundervisningen. Ämnesområdena kan också vara olika laddade beroende på vilken del av människans sexualitet som den täcker.

Det fungerade bra att använda sig av enkät som insamlingsmetod eftersom det gick smidigt att få in respondenter. Dessutom kunde respondenterna i lugn och ro reflektera över sina svar vilket medför att svaren kan vara mer igenomtänkta. Nackdelar med metoden är att det inte framkommer bakomliggande faktorer till varför respondenterna har svarat på ett visst sätt. Det framkommer inte t.ex. socioekonomisk status, familjesituation eller religionstillhörigheter vilket kan tänkas vara faktorer som påverkar de individuella skillnaderna. Om samplet varit större kunde det ha bidragit till bättre möjlighet för generalisering. Det finns också svårigheter i att kunna dra paralleller mellan könen eftersom könsfördelningen var ojämn. Den kvantitativa metoden som användes i studien ger bra förutsättningar till en överblick eller kartläggning över hur situationen gällande sexualundervisningen ser ut. Metoden uppfyllde sitt syfte i att ta reda på svaren på forskningsfrågorna.

Vid valet av de fyra källorna (skolan, hemmet, vänner och nätet) var syftet att kunna få en tydlig överblick i varifrån man fått och velat få informationen. Styrkorna här är att det är de områden som är viktiga då man befinner sig i den ålder som man får en stor del av sexualundervisningen och sexualfostran. Kritiken kan här vara att hälso- och sjukvården skulle kunnat vara en väsentlig källa för sexualkunskap, exempelvis gällande preventivmedel. Här kan det diskuteras huruvida skolsjuksköterska räknas som en del av skolan som källa eller som en del av hälso- och sjukvården.

En av studiens styrkor är den tydliga jämförelsen av varifrån man fått informationen och varifrån man hade velat få informationen. Jämförelsen i form av tabeller ger en snabb inblick i hur situationen ser ut. Analyserna sammanställdes i tabeller. För att sedan kunna göra jämförelser mellan varifrån respondenterna fått informationen och varifrån de velat få informationen sammanställdes särskilda tabeller inför alla ämnesområden. Kritiken till valet att göra på detta sätt kan tänkas vara att det i avhandlingen blir väldigt många tabeller. Fördelen med att använda sig av denna metod är att man kan göra en tydlig och konkret jämförelse mellan varifrån respondenterna fått och varifrån respondenterna velat få informationen.

Jämförelsen med den tidigare forskningen är aningen svår att göra eftersom genom de litteratursökningar som gjorts hittades inga tidigare forskningar som undersökt samma sak som studien i avhandlingen. Det bör betonas att det inte utesluter att det möjligtvis finns forskningar som fokuserat på samma område men att det rör sig om ett fåtal i sådana fall. Däremot visar

detta också att det finns en forskningslucka som studien fyller i och som kan vara av betydelse före framtida studier inom ämnet. Fördelen med att kartlägga varifrån vuxna fått sexualundervisning och varifrån de velat få den är att det framkommer var samhället behöver göra ytterligare satsningar och var det brister i fråga om kunskapsförmedling inom området. Eftersom skolan och hemmet är de källor som flest personer ansåg att de velat få informationen från kan det också tänkas vara ställen där man behöver lägga in satsningar. Föräldrar kan vilja ha redskap för att kunna prata om vissa ämnen av sexualundervisningen i hemmet. Skolan verkar vara den källa som har mycket ansvar på basen av respondenternas svar vilket gör att sexualundervisningen i skolan kan behöva utvecklas eftersom den verkar ha en stor betydelse.

4.3. Förslag på fortsatt forskning och råd till fältet

Vid fortsatt forskning kan man bygga vidare på konceptet av att jämföra olika källor för att få en uppfattning av hur informationen och kunskapen faktiskt sprider sig. Det som kan vidareutvecklas är att få fram bakomliggande faktorer till varför situationen ser ut på ett visst sätt. Varför anser respondenterna att skolan har mycket ansvar? Och hur kommer det sig att många upplever att de fått mycket information från nätet? De bakomliggande faktorerna kan förklara hur och varför situationen ser ut som det gör. Skolan och dess personal kan ha nytta av materialet eftersom det finns antydningar till att skolan är den källa som de flesta vill ha informationen från. Exempelvis lärare och kuratorer kan ha nytta av vetskapen i sitt arbete. Dessutom kan man dra slutsatsen att lärarnas arbete värdesätts inom detta ämnesområde. Utbildningsplanerare kan med basen på resultatet se att sexualundervisningen behöver satsas på eftersom efterfrågan från skolan är stor men resultatet visar också att skolan missar att ge en stor del av informationen. Det finns också möjlighet att stärka samarbetet mellan vårdnadshavare och skolan gällande sexualundervisningen. I den tidigare forskningen framkom det att föräldrarna hade önskat få information och redskap hur de ska ta upp ämnet i hemmet. Här kunde man tänka sig att kuratorer, hälsokunskapslärare, skolpsykologer och hälsovårdare kunde stödja och bidra med expertis i sina respektive expertområden gällande sexualundervisning. Utbildningsanordnare kunde också ordna tillfällen för personal och vårdnadshavare med personer som besitter specifik specialkunskap och sakkunskap inom området. Exempel på sådana professioner är sexualrådgivare, sexualterapeuter och sexualfostrare. Detta är specialutbildningar som t.ex. personer med tidigare högskoleutbildning inom social- och hälsovård eller pedagogik kan vidareutbilda sig till.

4.4. Konklusion

I denna studie har det undersökts varifrån vuxna har fått sexualundervisning och varifrån de velat få sexualundervisning. Studien gjordes genom en enkätundersökning på ett totalt sampel på 145 vuxna individer. Slutsatsen är att (internet) är den källa som flest respondenter fått information från medan skolan är den källa som flest respondenter upplevt att de velat få information från. Studien antyder att skolan har en stor betydelse för sexualundervisningen. Studiens värde ligger i att det blir en kartläggning över hur fördelningen är bland de olika källorna och ämnesområdena. Det kan konstateras att det fortsättningsvis skulle behövas vidare forskning inom området. I referensramen framkommer det att sexualundervisningen är en del av den grundläggande läroplanen i Finland vilket styrker vikten och betydelsen av sexualundervisning. Även deklARATIONEN över sexuella rättigheter som också förklaras vidare i referensramen styrker vikten av sexualundervisning. Den tidigare forskningen visar att ämnet skrider över landsgränser och ger möjlighet till att jämföra resultat som uppkommit i andra forskningar inom liknande ämnesområde. Det visade sig också att forskningen fyller i en forskningslucka i och med att genom sökning av tidigare litteratur inte gav heltäckande resultat. Därför kan man uppmuntra till fortsatt forskning inom området.

Referenser

- Almark, M. (23 oktober 2014). Föräldrar måste prata om sex med barnen.
Svenska Yle.
<https://svenska.yle.fi/artikel/2014/10/23/foraldrar-maste-prata-om-sex-med-barnen>
- Byers, E., Sears, H., Voyer, S., Thurlow, J., Cohen, J., & Weaver, A. (2003). An adolescent perspective on sexual health education at school and at home: I. High school students. *The canadian journal of human sexuality*, 12(1), 1–17.
- Eliasson, A. (2013). *Kvantitativ metod från början* (3 uppl.). Studentlitteratur.
- Eliasson, A. (2022). *Kvantitativ metod från början* (5 uppl.). Studentlitteratur.
- Forskningsetiska delegationen (TENK) (2023). *God vetenskaplig praxis (GVP)*.
Hämtad 20.03.2023
<https://tenk.fi/sv/forskningsfusk/god-vetenskaplig-praxis-gvp>
- Nyquist, H. (2017). *Statistikens grunder: Vetenskap, empiriska undersökningar och statistisk analys*. Studentlitteratur AB.
- Social-och hälsovårdsministeriet. (2021). *En barndom utan våld: Åtgärdsplan för förebyggande av våld mot barn 2020–2025*.
https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/162829/STM_2021_3_J.pdf?sequence=1&isAllowed=y
- Trost, J. (2012). *Enkätboken* (4 uppl.). Studentlitteratur.
- Trost, J., & Hultåker, O. F. (2016). *Enkätboken* (5 uppl.). Studentlitteratur.

Utbildningsstyrelsen. (2018). *Skolorna får anvisningar för hantering av sexuella trakasserier – åtgärdsprogram ska stärka säkerhetskulturen i lärgemenskaper*. Hämtad. 21.04.2023

<https://www.oph.fi/sv/nyheter/2018/skolorna-far-anvisningar-hantering-av-sexuella-trakasserier-atgardsprogram-ska-starka>

Väestöliitto, u.å. *Sexualundervisning*. Hämtad 09.03.2023

<https://www.vaestoliitto.fi/sv/sexualitet/sexualundervisning/>

Wanje , G., Masese, L., Avuvika, E., Baghazal, A., Omoni, G., & McClelland, S. (2017). Parents and teachers view on sexual health education and screening for sexually transmitted infections among in-school adolescent girls in Kenya: a qualitative study. *Reproductive health*, 14(95), 1–11.

<https://doi.org/10.1186/s12978-017-0360-z>

Weaver, A., Byers, S., Sears, H., Cohen , J., & Randall, H. (2002). Sexual health education at school and at home: Attitudes and experiences of New Brunswick Parents. *The Canadian journal of human sexuality*, 11(1), 19–31.

WHO, (u.å.). *Sexuality education*. Hämtad 09.03.2023

https://www.euro.who.int/__data/assets/pdf_file/0008/379043/Sexuality_education_Policy_brief_No_1.pdf

World Association for Sexual Health (WAS). (2014). *Declaration of sexual rights*.

<https://worldsexualhealth.net/wp-content/uploads/2013/08/Declaration-of-Sexual-Rights-2014-plain-text.pdf>

Öhman, L. (4 februari 2021). *Sex- och samlevnad får nytt fokus – och byter namn*. Skolvärlden.

<https://skolvärlden.se/artiklar/sex-och-samlevnad-far-nytt-fokus-och-byter-namn>

Bilaga 1

Enkäten som användes i avhandlingens undersökning bifogas på följande sida.

Pro-Graduenkät om ansvarsfördelning över sexualundervisning

Enkäten riktar sig till personer 18 år och äldre. Forskningen behandlar temat sexualundervisning och syftet är att kartlägga varifrån man har fått information om olika teman gällande sex och sexualitet, samt varifrån man egentligen hade velat få informationen. Enkäten tar ca 10 minuter att besvara.

Bakgrund

Ålder

- 18-22
- 23-26
- 27-30
- 31-35
- 35+

Kön

- Man
- Kvinna
- Den indelningen passar inte mig

Nuvarande yrke / Pågående utbildningsgrad

Jag har gått i grundskola i

- Birkaland
- Egentliga Finland
- Egentliga Tavastland
- Kajaland
- Kymmenedalen
- Lappland
- Mellersta Finland
- Mellersta Österbotten
- Norra Karelen
- Norra Savolax
- Norra Österbotten
- Nyland
- Päijänne-Tavastland
- Satakunta
- Södra Karelen
- Södra Savolax
- Södra Österbotten
- Åland
- Österbotten
- Jag kommer från annan ort

Om du svarade: "Jag kommer från annan ort" på föregående fråga kan du fylla i på vilken ort du har gått i grundskola i här

INFO!

Här efter kommer frågorna på enkäten. Frågorna är ställda så att du kan kryssa i en skala mellan 1-5 där 1=håller inte alls med och 5= håller helt med.

Den grundläggande utbildningen är ju den som vi har gemensam så utgå gärna från din högstadietid då du svarar på frågorna.

Sexuella läggningar

Sexuell läggning handlar om vilket kön den person/de personer som du blir kär i och attraherad av har. En person kan t.ex. attraheras av män,

kvinnor, båda, ingendera av dem eller till
människor som är queer eller har annan könsidentitet.

Sexuella läggningar (1=Håller inte alls med...5=Håller helt med)

	1	2	3	4	5
Jag fick information gällande sexuella läggningar från skolan	☐	☐	☐	☐	☐
Jag fick information gällande sexuella läggningar från hemmet	☐	☐	☐	☐	☐
Jag fick information gällande sexuella läggningar från vänner	☐	☐	☐	☐	☐
Jag fick information gällande sexuella läggningar från nätet	☐	☐	☐	☐	☐

Om du har fått information från någon annan källa så har du möjlighet att skriva det här (t.ex. tidningar, böcker, hälsovård etc.)

Sexuella läggningar (1=Håller inte alls med...5=Håller helt med)

	1	2	3	4	5
Jag hade velat få mer information gällande sexuella läggningar från skolan	☐	☐	☐	☐	☐
Jag hade velat få mer information gällande sexuella läggningar från hemmet	☐	☐	☐	☐	☐
Jag hade velat få mer information gällande sexuella läggningar från vänner	☐	☐	☐	☐	☐
Jag hade velat få mer information gällande sexuella läggningar från nätet	☐	☐	☐	☐	☐

Om du hade velat få information från någon annan källa så har du möjlighet att skriva det här (t.ex. tidningar, böcker, hälsovård etc.)

Könsidentitet

Vilket kön man känner sig som eller identifierar sig med brukar kallas för könsidentitet.

Könsidentitet (1=håller inte alls med...5=håller helt med)

	1	2	3	4	5
Jag fick information gällande könsidentitet från skolan	☐	☐	☐	☐	☐
Jag fick information gällande könsidentitet från hemmet	☐	☐	☐	☐	☐
Jag fick information gällande könsidentitet från vänner	☐	☐	☐	☐	☐
Jag fick information gällande könsidentitet från nätet	☐	☐	☐	☐	☐

Om du har fått information från någon annan källa så har du möjlighet att skriva det här (t.ex. tidningar, böcker, hälsovård etc.)

Könsidentitet (1=håller inte alls med...5=håller helt med)

	1	2	3	4	5
Jag hade velat få mer information gällande könsidentitet från skolan	☐	☐	☐	☐	☐
Jag hade velat få mer information gällande könsidentitet från hemmet	☐	☐	☐	☐	☐
Jag hade velat få mer information gällande könsidentitet från nätet	☐	☐	☐	☐	☐
Jag hade velat få mer information gällande könsidentitet från vänner	☐	☐	☐	☐	☐

Om du hade velat få information från någon annan källa så har du möjlighet att skriva det här (t.ex. tidningar, böcker, hälsovård etc.)

Könssjukdomar

Könssjukdomar är sjukdomar som överförs vid oskyddat sex och som orsakas av bakterier och virus. Könssjukdomar kan också överföras via t.ex. blod, sperma, vaginala flytningar om de kommer i kontakt med öppna sår eller sexpartners slemhinnor. Exempel på könssjukdomar är hiv, klamydia, syfilis och gonorré.

Könssjukdomar (1=Håller inte alls med...5=Håller helt med)

	1	2	3	4	5
Jag fick information om könssjukdomar från skolan	☐	☐	☐	☐	☐
Jag fick information om könssjukdomar från hemmet	☐	☐	☐	☐	☐
Jag fick information om könssjukdomar från vänner	☐	☐	☐	☐	☐
Jag fick information om könssjukdomar från nätet	☐	☐	☐	☐	☐

Om du har fått information från någon annan källa så har du möjlighet att skriva det här (t.ex. tidningar, böcker, hälsovård etc.)

Könssjukdomar (1=Håller inte alls med...5=Håller helt med)

	1	2	3	4	5
Jag hade velat få mer information om könssjukdomar från skolan	☐	☐	☐	☐	☐
Jag hade velat få mer information om könssjukdomar från hemmet	☐	☐	☐	☐	☐
Jag hade velat få mer information om könssjukdomar från vänner	☐	☐	☐	☐	☐
Jag hade velat få mer information om könssjukdomar från nätet	☐	☐	☐	☐	☐

Om du hade velat få information från någon annan källa så har du möjlighet att skriva det här (t.ex. tidningar, böcker, hälsovård etc.)

Jag upplever att jag har fått praktisk information om könssjukdomar, t.ex. var man testar sig eller i vilken form testen tas (blodprov, urinprov, svalgprov) under min tid i skolan. (1=Håller inte alls med...5=Håller helt med)

	1	2	3	4	5
Jag upplever att jag har fått praktisk information om könssjukdomar.	☐	☐	☐	☐	☐

Jag upplever att jag har fått praktisk information om könssjukdomar, t.ex. var man testar sig eller i vilken form testen tas (blodprov, urinprov, svalgprov) under min tid i skolan, isf vilket stadie?

- Lågstadiet
- Högstadiet
- Gymnasiet
- Yrkesutbildning
- Universitet/Yrkehögskola

Preventivmedel

Preventivmedel är sätt att skydda sig från könssjukdomar eller önskade graviditeter.

Preventivmedel (1=Håller inte alls med...5=Håller helt med)

	1	2	3	4	5
Jag fick information om preventivmedel från skolan	☐	☐	☐	☐	☐
Jag fick information om preventivmedel från hemmet	☐	☐	☐	☐	☐
Jag fick information om preventivmedel från vänner	☐	☐	☐	☐	☐
Jag fick information om preventivmedel från nätet	☐	☐	☐	☐	☐

Om du har fått information från någon annan källa så har du möjlighet att skriva

det här (t.ex. tidningar, böcker, hälsovård etc.)

Preventivmedel (1=Håller inte alls med...5=Håller helt med)

	1	2	3	4	5
Jag hade velat få mer information om preventivmedel från vänner	☐	☐	☐	☐	☐
Jag hade velat få mer information om preventivmedel från skolan	☐	☐	☐	☐	☐
Jag hade velat få mer information om preventivmedel från nätet	☐	☐	☐	☐	☐
Jag hade velat få mer information om preventivmedel från hemmet	☐	☐	☐	☐	☐

Om du hade velat få information från någon annan källa så har du möjlighet att skriva det här (t.ex. tidningar, böcker, hälsovård etc.)

Samtycke

Med samtycke menar man att det ska kännas bra för alla personer som är inblandade vid sexuella situationer. Samtycke i sexuell kontext är att man inte får ha sex med någon, ta på någon, utföra aktiviteter med sexuell koppling, eller andra fysiska aktiviteter utan den andra personens medgivande. Samtycke är situationsbundet och inte kontinuerligt dvs. har man en gång gett samtycke så betyder det inte att man automatiskt har gett sitt medgivande till flera gånger.

Samtycke (1=Håller inte alls med...5=Håller helt med)

	1	2	3	4	5
Jag fick information om samtycke från skolan	☐	☐	☐	☐	☐
Jag fick information om samtycke från hemmet	☐	☐	☐	☐	☐
Jag fick information om samtycke från vänner	☐	☐	☐	☐	☐
Jag fick information om samtycke från nätet	☐	☐	☐	☐	☐

Om du har fått information från någon annan källa så har du möjlighet att skriva det här (t.ex. tidningar, böcker, hälsovård etc.)

Samtycke (1=Håller inte alls med...5=Håller helt med)

	1	2	3	4	5
Jag hade velat få mer information om samtycke från hemmet	☐	☐	☐	☐	☐
Jag hade velat få mer information om samtycke från skolan	☐	☐	☐	☐	☐
Jag hade velat få mer information om samtycke från vänner	☐	☐	☐	☐	☐
Jag hade velat få mer information om samtycke från nätet	☐	☐	☐	☐	☐

Om du hade velat få information från någon annan källa så har du möjlighet att skriva det här (t.ex. tidningar, böcker, hälsovård etc.)

Kroppsuppfattning

Med kroppsuppfattning menas att man lärt sig värdet av sin egen kropp. Att man vet vad som är okej och inte okej. Ett bra exempel är baddräktsmodellen som man ofta använder med yngre barn. Principen är att de delar som är täckta då man har baddräkt/Simbyxor är privata delar.

Kroppsuppfattning (1=Håller inte alls med...5=Håller helt med)

	1	2	3	4	5
Jag fick information om kroppsuppfattning från skolan	☐	☐	☐	☐	☐
Jag fick information om kroppsuppfattning från i hemmet	☐	☐	☐	☐	☐
Jag fick information om kroppsuppfattning från vänner	☐	☐	☐	☐	☐
Jag fick information om kroppsuppfattning från nätet	☐	☐	☐	☐	☐

Om du har fått information från någon annan källa så har du möjlighet att skriva det här (t.ex. tidningar, böcker, hälsovård etc.)

Kroppsuppfattning (1=Håller inte alls med...5=Håller helt med)

	1	2	3	4	5
Jag hade velat få mer information om kroppsuppfattning från hemmet	☐	☐	☐	☐	☐
Jag hade velat få mer information om kroppsuppfattning från skolan	☐	☐	☐	☐	☐
Jag hade velat få mer information om kroppsuppfattning från vänner	☐	☐	☐	☐	☐
Jag hade velat få mer information om kroppsuppfattning från nätet	☐	☐	☐	☐	☐

Om du hade velat få information från någon annan källa så har du möjlighet att skriva det här (t.ex. tidningar, böcker, hälsovård etc.)

Njutning

Njutning innebär en känsla av välbehag och lust. Med njutning i kontext av sexualundervisning menar man t.ex kunskap om njutning i allmänhet och rätten av att få njuta av sexualiteten.

Njutning (1=Håller inte alls med...5=Håller helt med)

	1	2	3	4	5
Jag fick information om njutning från skolan	☐	☐	☐	☐	☐
Jag fick information om njutning från hemmet	☐	☐	☐	☐	☐
Jag fick information om njutning från vänner	☐	☐	☐	☐	☐
Jag fick information om njutning från nätet	☐	☐	☐	☐	☐

Om du har fått information från någon annan källa så har du möjlighet att skriva det här (t.ex. tidningar, böcker, hälsovård etc.)

Njutning (1=Håller inte alls med...5=Håller helt med)

	1	2	3	4	5
Jag hade velat få mer information om njutning från hemmet	☐	☐	☐	☐	☐
Jag hade velat få mer information om njutning från skolan	☐	☐	☐	☐	☐
Jag hade velat få mer information om njutning från vänner	☐	☐	☐	☐	☐
Jag hade velat få mer information om njutning från nätet	☐	☐	☐	☐	☐

Om du hade velat få information från någon annan källa så har du möjlighet att skriva det här (t.ex. tidningar, böcker, hälsovård etc.)

Gränser

Med gränser menas att man har kännedom om vad som är okej och vad som inte är okej att något gör åt en eller göra mot någon annan. Man bör även känna till lagstiftning t.ex. åldergränser gällande sexuell aktivitet. Även olika typer av sexualbrott och vad som är straffbart. Gränserna gäller kontexten av människans sexualitet och allt vad det innebär.

Gränser (1=Håller inte alls med...5=Håller helt med)

	1	2	3	4	5
Jag fick information om gränser från skolan	☐	☐	☐	☐	☐
Jag fick information om gränser från hemmet	☐	☐	☐	☐	☐
Jag fick information om gränser från vänner	☐	☐	☐	☐	☐
Jag fick information om gränser från nätet	☐	☐	☐	☐	☐

Om du har fått information från någon annan källa så har du möjlighet att skriva det här (t.ex. tidningar, böcker, hälsovård etc.)

Gränser (1=Håller inte alls med...5=Håller helt med)

	1	2	3	4	5
Jag hade velat få mer information om gränser från hemmet	☐	☐	☐	☐	☐
Jag hade velat få mer information om gränser från skolan	☐	☐	☐	☐	☐
Jag hade velat få mer information om gränser från vänner	☐	☐	☐	☐	☐
Jag hade velat få mer information om gränser från nätet	☐	☐	☐	☐	☐

Om du hade velat få information från någon annan källa så har du möjlighet att skriva det här (t.ex. tidningar, böcker, hälsovård etc.)

Sexuella trakasserier

Sexuella trakasserier är fysiska eller verbala beteenden emot en annan människa som är oönskade av den som blir utsatt.

Sexuella trakasserier (1=Håller inte alls med...5=Håller helt med)

	1	2	3	4	5
Jag fick information om sexuella trakasserier från nätet	☐	☐	☐	☐	☐
Jag fick information om sexuella trakasserier från skolan	☐	☐	☐	☐	☐
Jag fick information om sexuella trakasserier från vänner	☐	☐	☐	☐	☐
Jag fick information om sexuella trakasserier från hemmet	☐	☐	☐	☐	☐

Om du har fått information från någon annan källa så har du möjlighet att skriva det här (t.ex. tidningar, böcker, hälsovård etc.)

Sexuella trakasserier (1=Håller inte alls med...5=Håller helt med)

	1	2	3	4	5
Jag hade velat få mer information om sexuella trakasserier från hemmet	☐	☐	☐	☐	☐
Jag hade velat få mer information om sexuella trakasserier från vänner	☐	☐	☐	☐	☐
Jag hade velat få mer information om sexuella trakasserier från nätet	☐	☐	☐	☐	☐
Jag hade velat få mer information om sexuella trakasserier från skolan	☐	☐	☐	☐	☐

Om du hade velat få information från någon annan källa så har du

möjlighet att skriva det här
(t.ex. tidningar, böcker,
hälsovård etc.)

Sändning av uppgifter

Skicka uppgifterna

Tack för ditt deltagande!